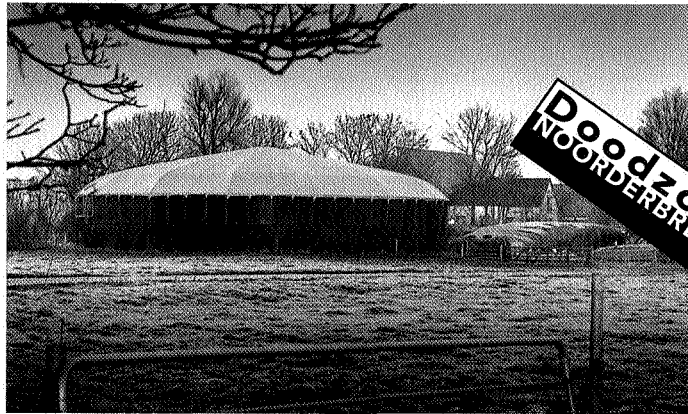

**Doodzonde
NOORDERBREEDTE**

De verstoorde beeldkwaliteit van de wierde van Nijenklooster, foto Elmer Spaargaren

De wierde van Nijenklooster

Het Noord-Nederlandse kustgebied behoort tot de belangrijke cultuurgebieden van Noordwest-Europa. Fantastische vergezichten gekoppeld aan een indrukwekkend cultureel erfgoed gelegen in een fraai landschap. Genoeg aanknopingspunten voor een rijke toekomst gericht op een woonomgeving met hoge kwaliteiten, recreatie en cultuurtoerisme. Natuurlijk niemand die dat weet, maar dat was met gebieden als Drenthe en Toscane veertig jaar geleden ook zo. Dus aan de slag met de 'marketing van dit produkt'.

Hoge beeldkwaliteit

Belangrijk in zo'n PR proces is de beeldkwaliteit van een gebied. De moderne mens, opgevoed aan de buis, is erg visueel ingesteld. Daarom denkt hij steeds meer in beelden; hij wil steeds meer zien in plaats van lezen of horen. Tal van wetenschappers wijzen dan ook met nadruk op de grote waarde van een kwalitatief goed landschapsbeeld als basis van de toekomst; dit trekt de moderne mens aan. In dat geval heeft het noorden van ons land een streepje voor, want de landschappen hebben hier nog een hoge beeldkwaliteit.

Maar zoals zo vaak gaapt er een groot gat tussen maatschappelijke/wetenschappelijke of politieke wenselijkheid en de realiteit op de werkvloer van het gemeentehuis. Nota's, streekplannen, perspectievennotities, inten-

tieverklaringen... allemaal onzin als het gaat om 'nou net dat ene geval' waarachter de gemeente-ambtenaar en de lokale en regionale politiek zich steeds verschuilt. Deze rubriek zou talloze edities van dit tijdschrift kunnen vullen met steeds weer kleine tegemoetkomingen met verstrekkende landschappelijke gevolgen. En ondertussen holt de beeldkwaliteit, en daarmee een belangrijk toekomstperspectief, achteruit

De geschiedenis omarmt de bezoeker

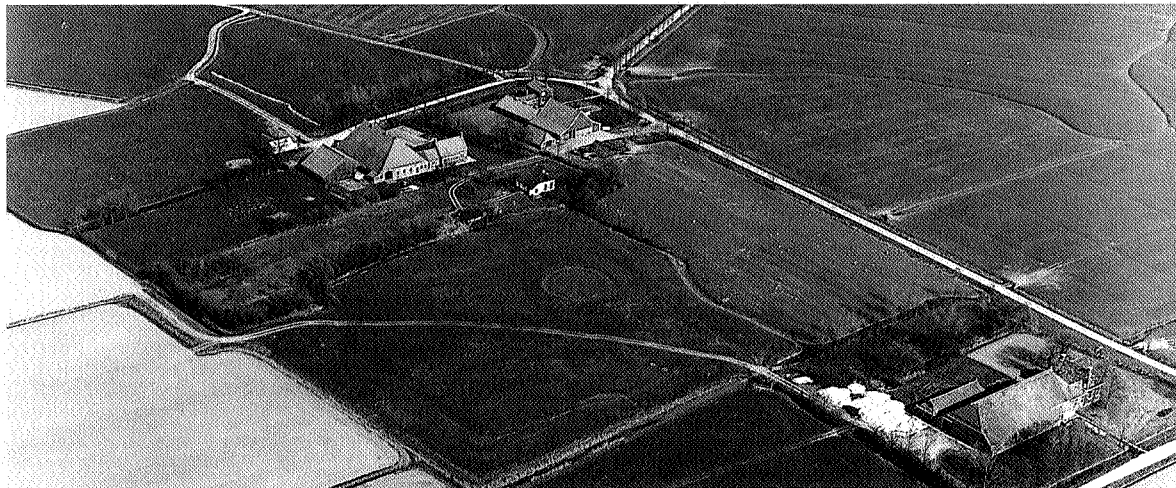
Och wat was dat mooi. Met de fiets de Kloosterweg af vanuit Jukwerd bij Appingedam. Een fantastisch vergezicht ontrolt zich met de talloze silhouetten van de wierdedorpen met hun kerktorens. 2000 jaar geschiedenis, zo maar midden in het veld. Neem bijvoorbeeld de wierde Nijenklooster. De geschiedenis omarmt de bezoeker. Het 'Nygen-, Nien

Cloester by den Damme, Novum Cloustrum, Campus Rosarum, Romerswerf oftewel Nye-klooster by Appingedam heeft een rijke historie.

Van het oude klooster zijn nog resten waar te nemen. Rij er eens heen, stap es af en bekijk de oude kloosterdobbe. Het is één van de weinige nog aanwezige drinkwatervijvers gelegen op wierden in de provincie. En als je dan de geschiedenis een beetje kent van dit klooster dat door Emo van Romerswerf op zijn landgoed gesticht is.....dan kan in zo'n omgeving de historie gemakkelijk tot leven komen.

Geleerde schoolmeester in Westeremden

In 1204 wijdde de bisschop van Münster het oratorium en trokken de monniken van het naburige Feldwerd onder leiding van hun abt Reindo naar Romerswerf. Na een nacht ver-

De wierde van Nijenklooster, foto Aerophoto Eelde

trokken zij weer. Het was niet gemakkelijk om met de eigenzinnige Emo samen te werken. Tot tweemaal toe mislukte een poging om een kloostergemeenschap te vormen. De stichting leidde een kwijnend bestaan tot Emo's neef en naamgenoot, bijgenaamd Van Huizinge, zich ermee bemoeide. Deze Emo (circa 1170-1237) was na een studie in de rechten aan de universiteiten van Oxford, Orleans en Parijs schoolmeester in Westeremden geworden. Hij doorliep vervolgens de wijdingen en werd tot pastoor van Huizinge gekozen. De armetierige stichting van Romerswerf kreeg door zijn aspiraties een nieuwe kans. Hij sloot een akkoord met zijn neef waarna zij kozen voor aansluiting bij de orde van Prémontré. Uiteindelijk bereikten zij niet meer dan de verlening van het gewijde kland en de naam Nijenklooster in 1209. Ondertussen hadden de patroons van Wierum in 1211 hun kerk met alle inkomsten aan de prille gemeenschap geschonken. De overdracht verliep niet geheel smetteloos, want één der patroons, een zekere Ernestus, maakte bezwaren. Emo van Huizinge reisde zelfs naar Rome in een poging pauselijke steun te verwerven. De Münsterse bisschop

steunde Ernestus. Deze werd tenslotte schadeloos gesteld, waarna Nijenklooster geschiedenis kon schrijven voor onze cultuurtoerist. Vanuit Nijenklooster betrokken de monniken in de jaren 1213-1214 een nieuw klooster, de Bloemhof of Wittewierum. De nonnen bleven op Romerswerf dat daarna Rozenkamp (Campus Rosarum) werd genoemd en tevens de oude naam Nijenklooster bij Den Dam behield. Emo bleef proost en na 1225 werd hij abt van beide kloosters. Pas in de 15e eeuw is sprake van een prior en een prioress van Rozenkamp.

In de stront gezakt

Wat een mooie geschiedenis waar je zo maar met je tweewieler langs fietst, door dit oude cultuurlandschap. De wierde Nijenklooster is er nog altijd. Op de wierde is nog altijd de laat-middeleeuwse dobbe van het klooster te vinden. Maar het beeld, de beeldkwaliteit, is totaal verziekt...letterlijk in de stront gezakt. Een enorme mestsilos, nota bene boven op de wierde verstoort het beeld. Al van een kilometersverre afstand beheerst de blauwe kolos het landschap; niemand heeft

ook maar een seconde nagedacht over welke vorm van landschappelijke inpassing dan ook. Je vraagt je af hoe dit in hemelsnaam mogelijk is geweest. De dromen over de rijke historie vallen ruw aan duigen en maken plaats voor ergernis. Waar blijft de lokale en de regionale politiek met haar nota's, plannen en intenties. Het 'instrumentarium van de Ruimtelijke Ordening' maakt zich hier volstrekt belachelijk. En weer verliest vooral de provinciale politiek een stuk vertrouwen en geloofwaardigheid.

Beschermd archeologisch monument

En dan is deze wierde natuurlijk een beschermd archeologisch monument. Niet alleen het landschappelijke beeld is ernstig verstoord daarenboven is dit stuk van het bodemarchief gewoonweg vernield. De bouw van deze, eind 1992 geplaatste, silo is onverantwoordelijk; archeologisch onderzoek is nooit meer mogelijk. Wat hier gebeurt is niet alleen gespeend van visie op de toekomst of gevoel voor cultuurhistorie, hier is sprake van verstoorte bestuurskwaliteit. **Nb**

Redactie Noorderbreedte (W.F.)